Úřad vlády České republiky

Odbor lidských práv a ochrany menšin

Čj.: 26984-2025-UVCR

Zápis ze zasedání Pracovní skupiny pro bezpečnost Rady vlády pro záležitosti romské menšiny

dne 16. 04. 2025

Brno (Kancelář veřejného ochránce práv; Muzeum romské kultury; DROM) + online

Přítomni:

Bc. Milan Adam, Mgr. Bc. Vladimír Dvořák, Mgr. Karel Gába, Mgr. Cyril Koky, MPA, PhDr. Martina Seidlová, Mgr. Dominik Šarman (online), Dušan Kandráč, Rastislav Lučanský, Mgr. Bc. Jana Vomelová

Nepřítomni:

Plk. Mgr. Martin Blažek – omluven, nprap. Bc. Jaroslav Drobek – omluven, Bc. Jan Dužda – omluven, Bc. Zdeněk Guži, pplk. Mgr. Dalibor Horský – omluven, Mgr. Klára Kalibová, Ph.D., Miroslav Karala – omluven, Mgr. Ľubomír Lupták, Ph.D., Simon Slanina, MBA, Josef Stojka – omluven, Emil Voráč – omluven

Hosté:

Kpt. Mgr. Dagmar Doležalová (krajská styčná důstojnice pro menšiny), kpt. Mgr. Jana Dubová (vrchní komisař Útvaru policejního vzdělávání a služební přípravy – vzdělávací zařízení Brno) Mgr. Ondřej Fišer (krajský koordinátor pro romské záležitosti), Miroslav Zima (romské středisko DROM, Romská rada města Brna)

Program:

10:30 **Informace o postavení a pravomocích veřejného ochránce práv (ombudsmana) s důrazem na problematiku diskriminace** (*J. Vomelová – Kancelář veřejného ochránce práv*)
11:15 **Aktuality** (*M. Adam – předseda, M. Seidlová – tajemnice*)
11:25 **Informace o regionálních uskupeních řešících bezpečnostní témata spojená s romskou agendou** (*O. Fišer – krajský koordinátor pro romské záležitosti*)
11:40 **Romská rada města Brna a lokální zkušenosti** (*M. Zima – DROM, Romská rada města Brna*)
12:30 **Aktuality z krajů**
12:40 **Závěr**
Cca 13:00 – 14:00 **Prohlídka Muzea romské kultury**
14:00 – 16:00 **Návštěva místní lokality a organizace DROM**

1) **Informace o postavení a pravomocích veřejného ochránce práv (ombudsmana) s důrazem na problematiku diskriminace**

Předseda pan Adam a paní Vomelová přivítali přítomné na setkání u veřejného ochránce práv (dále jen „VOP“). Paní Vomelová přednesla prezentaci o VOP – mimo jiné uvedla informace o zákonu č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, a upřesnila pravomoci veřejného ochránce práv, s důrazem na působnost v oblasti rovného zacházení a ochrany před diskriminací.

Od 01. 07. 2025 budou v rámci úřadu VOP zřízeny též ochránce práv dětí a Národní lidskoprávní instituce (NHRI). NHRI jsou zřizovány v členských státech EU, činností budou např. výzkumy, analýzy.

Ochrana před diskriminací spočívá zejména v metodické pomoci (tj. v posouzení, zda se může jednat o diskriminaci, v pomoci se získáváním důkazů, v poradenství ohledně možnosti obrany nebo ve zprostředkování právního zastoupení u soudu – VOP zatím zastupovat nemůže).
Diskriminace je rozdílné zacházení s lidmi v právem vymezených společenských vztazích z důvodů, které právo zapovídá, jde o jednání, které není legitimní a/nebo je nepřiměřené. Zákaz diskriminace je obsažen v různých právních předpisech (antidiskriminační zákon, dále například zákoník práce, školský zákon). V současné době nemůže VOP prošetřovat postupy škol. Ne každé nerovné zacházení je diskriminací – může být adekvátně odůvodněno. Důsledkem diskriminace je zpravidla zásah do důstojnosti. Dlouhodobě je nejčastější oblastí namítané diskriminace u Romů bydlení. Počty podnětů na diskriminaci z důvodu romské etnicity se pohybují posledních 6 let na číslech kolem 20–30.

Mezi činnosti VOP patří i zprávy, výzkumy a doporučení. Například tři doporučení k desegregaci ve školství, Doporučení k nenávistným projevům na internetu (2018) nebo výzkum Nenávistné projevy na internetu a rozhodování českých soudů (2020). Prezentace též odkazuje na Evidence stanovisek ombudsmana (ESO), další odkazy nebo materiály pro veřejnost (např. letáky i v romštině, pětidílný seriál vzniklý ve spolupráci veřejného ochránce práv s vládní zmocněnkyní pro romské záležitosti: Romové, pojďte se naučit bránit diskriminaci! na Facebooku nebo e-learningový kurz antidiskriminačního práva s vyhodnocením).

2) **Aktuality**

Pan Adam a paní Seidlová informovali o případech Koryčany a Hodonín – dosud se neprokázalo zjištění diskriminace na základě etnicity.

Proběhla setkání s organizacemi In Iustitia a Ara art o možných způsobech spolupráce v bezpečnostní oblasti.

V brzké době budou předložena vládě doporučení vládní zmocněnkyně pro lidská práva týkající se nenávistných projevů a předsudečného násilí. Na jejich vzniku se podílel tým expertů, zastoupeni byli i zástupci romských neziskových organizací.

Na Radě vlády pro záležitosti romské menšiny byla dne 26. března 2025 schválena 2 usnesení navazující na doporučení pracovní skupiny přijatá v dubnu 2024. V návaznosti na jedno usnesení se připravuje kulatý stůl k tématům interkulturní vzdělávání a proškolení o tématu anticikanismus pro komunikační pracovníky v justici (na základě korespondence mezi vládní zmocněnkyní pro romské záležitosti a ministrem spravedlnosti, ze které vyplynulo, že v současné době není reálné zřízení pozice interkulturního komunikačního pracovníka/mediátora, doporučované pracovní skupinou).

Druhé usnesení směřuje k hejtmanům a doporučuje vznik či podporu již existujících krajských uskupení svolávaných krajským koordinátorem pro romské záležitosti, jejichž členy by měli být mimo jiné zástupci Policie České republiky, především styční důstojníci pro menšiny. Bezpečnostní oblast

by měla být jednou výsečí činnosti těchto uskupení. Hejtmani budou blíže informováni dopisem vládní zmocněnkyně, jehož součástí bude i navržené doporučené komunikační schéma.

3) **Informace o regionálních uskupeních řešících bezpečnostní témata spojená s romskou agendou**
4) **Romská rada města Brna a lokální zkušenosti**

Pan Fišer informoval o tom, že operativně svolává regionální uskupení, jehož členem je styčná důstojnice pro menšiny, nebo například zde přítomný pan Zima zastupující neziskovou organizaci DROM a zároveň Romskou radu města Brna. Na setkáních řešili například případ šikany dítěte v Hodoníně nebo okolnosti incidentu na Brněnské přehradě, při které zemřel romský mladík. V médiích posléze byly uveřejněny i neověřené či nepřesné informace. Je tedy důležité i to, jakým způsobem je o tématech projednávaných uskupeními informována veřejnost.

Debata byla zaměřena na adekvátní způsoby komunikace s občany, zejména zástupci romské menšiny. Pan Zima informoval, že město založilo facebookový profil. Pro lepší propojení s romskými občany vznikla zmíněná Romská rada města Brna, která je pod magistrátem města Brna. Ukázalo se, že nelze projednávat pouze čistě bezpečnostní témata, ale i jiná, protože témata jsou provázána. Řeší se například problematika drog nebo heren. Ukázalo se, že obtížné je především zvolit adekvátní zastoupení občanů, s ohledem na různé osobní animozity, představy nebo zájmy. Cílem bylo zapojit jak neziskové organizace, tak i nejvíce výrazné reprezentanty Romů ze sociálních sítí/internetu – influencery, takzvané lajfkaře. Scházet by se měla čtyřikrát za rok.

Pan Kandráč informoval, že ve Vsetíně se také schází lokální uskupení spolupracující mimo jiné s krajským koordinátorem pro romské záležitosti. Upozornil na důležitou funkci takzvaných vajdů, představitelů velkorodin (většinou stejného jména).

Pan Adam uvedl, že pracovní skupina pro bezpečnost by mohla i vyjíždět do lokalit, jako například do Vsetína, což by mohlo umožnit lepší přímý kontakt i s uvedenými lajfkaři.

5) **Aktuality z krajů**

Pan Koky a pan Gába informovali o situaci ve Středočeském kraji a Zlínském kraji.

Přílohy:

Příloha č. 1 – Zápis z jednání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny dne 26. března 2025 od 12:00 do 16:00 (včetně usnesení Rady vlády pro záležitosti romské menšiny č. 4/2025 a č. 5/2025)

Jednání Rady vlády pro záležitosti romské menšiny dne 26. března 2025 | Vláda České republiky

Příloha č. 2 – Organizace pomáhající s odškodňováním za protiprávní sterilizace (Výsledky dotačního řízení v rámci II. kola dotačního programu Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce) – dole letáček: Které organizace pomohou s odškodněním za protiprávní sterilizaci? | Vláda České republiky

Příloha č. 3 – Prezentace J. Vomelové: Postavení a pravomoci ombudsmana s důrazem na problematiku diskriminace